मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक, २०७६

प्रस्तावना : मुलुकको सर्वाङ्गीण विकासको लागि ईन्जिनियरिङ्ग, चिकित्साशास्त्र, विज्ञान-प्रविधि तथा अन्य व्यावसायिक विषयका आधारभूत, मध्यम तथा उच्च तहका प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न, प्रतिस्पर्धात्मक, गुणस्तरयुक्त र अन्तर्राष्ट्रिय विकासक्रमसँग आवद्ध गर्न सक्ने मानव संसाधन विकास गर्न र विविध पक्षका सान्दर्भिक अनुसन्धानलाई व्यापक एवं व्यावहारिक र समय सापेक्ष बनाउनको लागि प्रदेश सरकार र जनस्तरबाट मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयको स्थापना र व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

प्रदेश नं. १ को प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः** (१) यस ऐनको नाम "मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय ऐन, २०७६" रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "अनुसन्धान केन्द्र" भन्नाले दफा १७ बमोजिमको अनुसन्धान केन्द्र सम्झनु पर्छ ।

(ख) "आधारभूत तह " भन्नाले तोकिएका अवधिका सीप मुलक तथा व्यावसायिक तालिम र प्रचलित कानून बमोजिमको आधारभूत शिक्षा सम्झनु पर्छ ।

(ग) "उप-कुलपति" भन्नाले दफा २९ बमोजिमको उप-कुलपति सम्झनु पर्छ ।

(घ) "कर्मचारी" भन्नाले विश्वविद्यालय सञ्चालन सम्बन्धमा व्यवस्थापकीय, प्रशासनिक एवं आवश्यक सहयोगीको कार्य गर्ने गराउने शिक्षक बाहेकका व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “कार्यकारी निर्देशक” भन्नाले दफा ३३ बमोजिमको कार्यकारी निर्देशक सम्झनु पर्छ ।

(च) “कार्यकारी परिषद्” भन्नाले दफा १४ बमोजिमको कार्यकारी परिषद् सम्झनु पर्छ ।

(छ) “ कुलपति ” भन्नाले दफा २६ बमोजिमको कुलपति सम्झनु पर्छ ।

(ज) “डीन” भन्नाले संकायका प्रमुख सम्झनु पर्छ ।

(झ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

(ञ) “प्रदेश” भन्नाले प्रदेश नं. १ सम्झनु पर्छ ।

(ट) “प्राज्ञिक परिषद्” भन्नाले दफा १२ बमोजिमको प्राज्ञिक परिषद् सम्झनु पर्छ ।

(ठ) “बोर्ड अफ गभर्नस” भन्नाले दफा १० बमोजिमको बोर्ड अफ गभर्नर्स सम्झनु पर्छ ।

(ड) "मध्यम तह" भन्नाले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा अन्तर्गतको उच्च शिक्षा भन्दा तल्लो तहको माध्यमिक शिक्षा सम्झनु पर्छ ।

(ढ) "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश सरकारको शिक्षा सम्बन्धि बिषय हेर्ने प्रदेश सरकारको मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(ण) “रजिष्ट्रार” भन्नाले दफा ३१ बमोजिमको रजिष्ट्रार सम्झनु पर्छ ।

(त) “विद्यार्थी” भन्नाले शिक्षालयमा भर्ना भई अध्ययन वा अनुसन्धान गर्ने छात्रा तथा छात्र सम्झनु पर्छ ।

(थ) “विद्या परिषद्” भन्नाले दफा १८ बमोजिमको विद्या परिषद् सम्झनु पर्छ ।

(द) “विश्वविद्यालय” भन्नाले दफा ३ बमोजिम स्थापना भएको मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय सम्झनु पर्छ ।

(ध) “शिक्षक” भन्नाले विश्वविद्यालयमा शिक्षा प्रदान गर्ने वा अनुसन्धान गर्ने गराउने प्राध्यापक, सह-प्राध्यापक, उप-प्राध्यापक तथा सहायक प्राध्यापक सम्झनु पर्छ

र सो शब्दले विश्वविद्यालयका विभिन्न तहका प्रशिक्षक तथा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा शिक्षक भनी तोकिएका व्यक्तिलाई समेत जनाउँछ ।

(न) “शिक्षालय” भन्नाले विश्वविद्यालयको आङ्गिक शिक्षालय सम्झनु पर्छ ।

(प) “संकाय” भन्नाले दफा १६ बमोजिमको संकाय सम्झनु पर्छ ।

(फ) “सभा” भन्नाले दफा ७ बमोजिमको विश्वविद्यालय सभा सम्झनु पर्छ ।

(ब) “सह-कुलपति” भन्नाले दफा २७ बमोजिमको सह-कुलपति सम्झनु पर्छ ।

(भ) “संरक्षण समिति” भन्नाले दफा २४ बमोजिमको संरक्षण समिति सम्झनुपर्छ ।

(म) "साझेदार शिक्षालय" भन्नाले दफा २१ बमोजिम साझेदारीमा संचालन हुने शिक्षालय सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

विश्वविद्यालयको स्थापना

३. **विश्वविद्यालयको स्थापना :** (१) नेपाल सरकार, भारत सरकार र मनमोहन स्मृति प्रतिष्ठानको त्रिपक्षिय सम्झौतामा बुढिगंगा गाउँपालिका, मोरङमा स्थापना भएको मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निकमा इन्जिनियरिङ्ग, चिकित्साशास्त्र, विज्ञान-प्रविधि तथा अन्य व्यावसायिक विषयमा आधारभूत, मध्यम तथा उच्च तहमा अध्ययन, अध्यापन र अनुसन्धान गर्नको लागि मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय स्थापना गरिएको छ ।

(२) विश्वविद्यालयको केन्द्रिय कार्यालय बुढिगंगा गाउँपालिका, मोरङमा स्थापना भएको मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निक रहेको स्थान र सो स्थानको वरपर समेतको क्षेत्रमा रहनेछ ।

(३) विश्वविद्यालयले आवश्यकता अनुसार विभिन्न कार्यालय तथा कार्यक्रमहरु केन्द्रिय कार्यालय बाहेकका अन्य स्थानमा समेत बिस्तार गरी संचालन गर्न सक्नेछ ।

४. **विश्वविद्यालय स्वशासित र सङ्गठित संस्था हुने :** (१) विश्वविद्यालय अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित र सङ्गठित संस्था हुनेछ ।

(२) विश्वविद्यालयको सबै काम कारबाहिको निमित्त आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

(३) विश्वविद्यालयले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचविखन गर्न र धितो बन्धक राख्न वा अन्य किसिमले बन्दोबस्त गर्न सक्नेछ ।

(४) विश्वविद्यालयले व्यक्ति सरह नालिस उजूर गर्न र विश्वविद्यालय उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजूर लाग्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-३

विश्वविद्यालयको सङ्गठन तथा पदाधिकारी

५. **विश्वविद्यालय सङ्गठन** : (१) विश्वविद्यालयको संगठन देहाय बमोजिम हुनेछ र यिनीहरुको सामुहिक रुप नै विश्वविद्यालयको स्वरुप हुनेछ :-

(क) सभा

(ख) बोर्ड अफ गभर्नर्स

(ग) प्राज्ञिक परिषद्

(घ) कार्यकारी परिषद्

(ङ) पदपूर्ति समिति

(च) संकाय

(छ) अनुसन्धान केन्द्र

(ज) विद्या परिषद्

(झ) शिक्षालय

(ञ) तोकिए बमोजिमका अन्य निकायहरु ।

६. **विश्वविद्यालयका पदाधिकारी** : विश्वविद्यालयमा देहाय बमोजिमका पदाधिकारी रहने छन् :-

(क) कुलपति

(ख) सह-कुलपति

(ग) अध्यक्ष, बोर्ड अफ गभर्नर्स

(घ) उप-कुलपति

(ङ) रजिष्ट्रार

(च) डीन

(छ) अध्यक्ष, पदपूर्ति समिति

(ज) कार्यकारी निर्देशक

(झ) प्राचार्य, शिक्षालय

(ञ) तोकिए बमोजिमका अन्य पदाधिकारी ।

परिच्छेद-४

सभाको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

७. **सभाको गठन** : (१) विश्वविद्यालयको सर्वोच्च निकायको रुपमा एक सभा रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सभाको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) कुलपति -अध्यक्ष

(ख) सह-कुलपति -उपाध्यक्ष

(ग) अध्यक्ष, बोर्ड अफ गभर्नर्स -सदस्य

(घ) उप-कुलपति -सदस्य

(ङ) प्रतिनिधि सभा, राष्ट्रिय सभा तथा प्रदेश सभाका सदस्यहरुमध्येबाट एक महिला सदस्य सहित तीन जना -सदस्य

(च) प्रदेश भित्र रहेका केन्द्रिय विश्वविद्यालयका उप-कुपतिहरु मध्येबाट एकजना -सदस्य

(छ) सचिव, संघीय सरकारको शिक्षा हेर्ने मन्त्रालय - सदस्य

(ज) प्रमुख सचिब, मुख्य मन्त्रि तथा

मन्त्रि परिषद्को कार्यालय - सदस्य

(झ) सदस्य, शिक्षा हेर्ने प्रदेश योजना आयोग, -सदस्य

(ञ) प्रदेश लोकसेवा आयोगको अध्यक्ष

वा निजले तोकेको सो आयोगको सदस्य - सदस्य

(ट) विश्वविद्यालय अनुदान आयोगको अध्यक्ष

वा निजले तोकेको सो आयोगको सदस्य - सदस्य

(ठ) मन्त्रालयका सचिव , -सदस्य

(ड) सचिव, आर्थिक मामिला हेर्ने प्रदेशको मन्त्रालय, -सदस्य

(ढ) विश्वविद्यालयका पूर्व

उप-कुलपतिहरुमध्येबाट एकजना -सदस्य

(ण) संरक्षण समितिका सदस्यहरुमध्येबाट

एक जना महिला सहित पाँच जना
-सदस्य

(त) लब्धप्रतिष्ठित विद्वान तथा समाजसेवीहरु

मध्येबाट एक महिला सहित तीन जना -सदस्य

(थ) डीनहरु -सदस्य

(द) प्राचार्य मध्येबाट एकजना -सदस्य

(ध) विश्वविद्यालयको केन्द्रिय कार्यालय

रहेको स्थानिय तहको प्रमुख एकजना -सदस्य

(न) प्रदेशमा रहेका जिल्ला समन्वय समितिका

प्रमुख र उपप्रमुख मध्येबाट एक/एक जना
गरी दुई जना - सदस्य

(प) प्रदेशमा रहेका नगरपालिकाका प्रमुख र
उपप्रमुख मध्येबाट एक/एक जना गरी
दुईजना - सदस्य

(फ) प्रदेशमा रहेका गाउँ पालिकाका अध्यक्ष र
उपाध्यक्ष मध्येबाट एक/एक जना गरि
दुई जना - सदस्य

(ब) विश्वविद्यालयको विषय समितिका
अध्यक्ष मध्येबाट दुईजना - सदस्य

(भ) अनुसन्धान केन्द्रको प्रमुख - सदस्य

(म) विश्वविद्यालयका शिक्षकहरुमध्येबाट
एकजना - सदस्य

(य) संघीय प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक
तालिम परिषदको प्रमुख वा निजले तोकेको प्रतिनिधि - सदस्य

(र) उद्योगपति, व्यापारी र कृषक मध्येबाट
एक महिला सहित तीनजना -सदस्य

(ल) चन्दादाता मध्येबाट एकजना -सदस्य

(व) विद्यार्थी मध्येबाट एकजना -सदस्य

(श) रजिष्ट्रार -सदस्य- सचिव

(३) पदेन सदस्य बाहेक उपदफा (२) को खण्ड (ङ), (च), (ढ), (त) (द), (न), (प), (फ), (ब), (म), (ल), (व) र (श) बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन बोर्ड अफ गभर्नसको सिफारिसमा कुलपतिबाट हुनेछ ।

(४) मनोनित सदस्यहरुको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।

(५) कुनै कारणले गर्दा मनोनित सदस्यको पद रिक्त हुन गएमा उपदफा (३) बमोजिमको प्रकृया बमोजिम अर्को व्यक्तिलाई मनोनयन गरिनेछ र त्यस्ता सदस्यको कार्यकाल पूरा अवधि हुनेछ ।

८. **सभाको बैठक** : (१) सभाको बैठक वर्षको कम्तीमा एक पटक बस्नेछ ।

(२) सभाको बैठक सभाको अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।

(३) सभाको बैठक हुनु भन्दा कम्तीमा पन्ध्र दिन अगावै बैठकमा छलफल हुने विषयको कार्यसूची सहितको सूचना सभाका सदस्य-सचिवले सबै सदस्यलाई उपलब्ध गराउनेछ।

(४) सभामा तत्काल कायम रहेका कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) सभाको बैठकको अध्यक्षता सभाका अध्यक्षले र निजको अनुपस्थितिमा सभाका उपाध्यक्षले गर्नेछ ।

(६) सभाको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(७) सभाको बैठकको निर्णय सभाका सदस्य-सचिवले उप-कुलपतिबाट प्रमाणित गराउनेछ ।

(८) सभाको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि सभा आफैंले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

९. **सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार** : सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) विश्वविद्यालयको नीति, कार्य योजना, वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने,

(ख) विश्वविद्यालय र सो अन्तर्गतका निकाय तथा साझेदार शिक्षालयलाई आवश्यक निर्देशन दिने,

(ग) विश्वविद्यालयको विकास र विस्तार समयानुकुल भए नभएको मूल्याङ्कन गर्ने गराउने र प्राप्त मूल्याङ्कन प्रतिवेदन समेतका आधारमा आवश्यक कार्य गर्ने,

(घ) विश्वविद्यालयबाट प्रदान गरिने उपाधिहरु निर्धारण गर्ने र त्यस्तो उपाधि यस ऐन बमोजिम प्रदान गर्ने,

(ङ) विश्वविद्यालयलाई नयाँ कार्यक्रम सञ्चालन र विस्तार गर्न अनुमति दिने,

(च) यस ऐन बमोजिम आङ्गिक शिक्षालय स्थापना र संचालन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने गराउने,

(छ) विश्वविद्यालयको वार्षिक प्रतिवेदन माथि छलफल गरी पारित गर्ने,

(ज) लेखा परीक्षण प्रतिवेदन माथि छलफल गरी पारित गर्ने,

(झ) विश्वविद्यालयको सम्पत्ति संरक्षण गर्ने गराउने,

(ञ) शिक्षक तथा कर्मचारीको दरबन्दी स्वीकृती गर्ने तथा विश्वविद्यालयको पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीको सेवा-शर्त र सुविधा निर्धारण गर्ने,

(ट) विश्वविद्यालयको आवश्यकता अनुसार विभिन्न समिति, उपसमिति वा कार्य दल गठन गर्ने,

(ठ) साझेदार शिक्षालयबारे आवश्यक निर्णय गरि स्वीकृती प्रदान गर्ने र अन्य आवश्यक कार्य गर्ने,

(ड) विश्वविद्यालयका नियम पारित गर्ने ,

(ढ) तोकिए बमोजिम अन्य काम गर्ने, गराउने ।

परिच्छेद-५

बोर्ड अफ गभर्नर्सको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

१०. **<u>बोर्ड अफ गभर्नर्सको गठन</u>** : (१) विश्वविद्यालयलाई सुव्यवस्थित ढंगले सञ्चालन गर्न र गुणस्तरीय शिक्षाको लागि योजना तर्जुमा र विश्वविद्यालय अन्तर्गतका बिभिन्न निकायले सम्पादन गर्ने कामको नियमित अनुगमन र सुपरीवेक्षण गरि आवश्यक निर्देशन प्रदान गर्नुका साथै सम्पादन गर्नु पर्ने अन्य आवश्यक कार्य गर्न देहाय बमोजिम बोर्ड अफ गभर्नर्सको गठन हुनेछ ।

(क)	संरक्षण समितिका अध्यक्ष	-अध्यक्ष
(ख)	उप-कुलपति	-सदस्य
(ग)	विश्वविद्यालयको केन्द्रिय कार्यालय रहेको निर्वाचन क्षेत्रको प्रदेश सभाका सदस्य	-सदस्य
(घ)	सचिव, मन्त्रालय	-सदस्य
(ङ)	सचिव, प्रदेशको आर्थिक मामिला हेर्ने मन्त्रालय,	-सदस्य
(च)	संरक्षण समितिका सदस्यहरु मध्येबाट तीनजना	-सदस्य
(छ)	विश्वविद्यालयको केन्द्रिय कार्यालय रहेको गाउँ पालिका वा नगर पालिकाको अध्यक्ष वा प्रमुख	-सदस्य
(ज)	लब्धप्रतिष्ठित विद्वानहमध्येबाट एक जना	-सदस्य
(झ)	उद्योगपति मध्येबाट एकजना	-सदस्य
(ञ)	रजिष्ट्रार	-सदस्य- सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमका पदेन सदस्य बाहेक खण्ड (च), (ज) र (झ) बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन कार्यकारी परिषदको सिफारिसमा बोर्ड अफ गभर्नर्सका अध्यक्षबाट हुनेछ ।

(३) मनोनित सदस्यहरुको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।

(४) कुनै कारणले मनोनित सदस्यहरुको पद रिक्त हुन गएमा उपदफा (२) बमोजिम अर्को व्यक्तिलाई मनोनयन गरिनेछ र त्यस्ता सदस्यको कार्यकाल पूरा अवाध्ही हुनेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले सम्बन्धित विषयका बिज्ञ वा सल्लाहकारलाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(६) बोर्ड अफ गभर्नर्सको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि बोर्ड अफ गभर्नर्स आफैंले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

११. **बोर्ड अफ गभर्नर्सको काम, कर्तव्य र अधिकार** : (१) बोर्ड अफ गभर्नर्सको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) विश्वविद्यालयको अल्पकालीन तथा दिर्घकालिन नीति निर्धारण गरी सभामा पेश गर्ने,

(ख) विश्वविद्यालय अन्तर्गतका निकायहरुबाट प्राप्त प्रतिवेदन स्वीकृत गरी आवश्यक निर्देशन दिने र त्यस्तो प्रतिबेदनलाई एकीकृत गरी वार्षिक रूपमा सभा समक्ष पेश गर्ने,

(ग) विश्वविद्यालय सम्बन्धी नियमहरु स्वीकृत गरी अनुमोदनको लागि सभा समक्ष पेश गर्ने,

(घ) विश्वविद्यालय अन्तर्गतका शैक्षिक, प्राज्ञिक तथा प्रशासनिक निकायको कामको नियमित अनुगमन, सुपरीवेक्षण र मूल्याङ्कन गरी आवश्यक निर्देशन दिने र अनुगमन सुपरिवेक्षण सम्बन्धी वार्षिक प्रतिवेदन सभामा पेश गर्ने,

(ङ) विश्वविद्यालय अन्तर्गतका निकायहरुको शैक्षिक, प्राज्ञिक तथा प्रशासनिक नीति निर्धारण गरी सभामा पेश गर्ने,

(च) कार्यकारी परिषदबाट प्रस्तावित अल्पकालीन, दीर्घकालीन योजना तथा नीतिहरु आवश्यक छलफल गरी सभामा स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने,

(छ) कार्यकारी परिषदबाट प्रस्तुत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम पारित गरी स्वीकृतिका लागि सभामा पेश गर्ने,

(ज) विश्वविद्यालयको शैक्षिक कार्यक्रमहरुको सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक प्रबन्ध गर्ने गराउने,

(झ) गुणस्तरीय शिक्षाको लागि स्वदेशी वा विदेशी विश्वविद्यालय वा अन्य संघसस्थासँग सम्वन्ध कायम गर्ने ।

(ञ) आन्तरिक लेखा परीक्षक नियुक्ति गर्ने,

(ट) बिश्वबिधालयको निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्डहरु पारित गर्ने,

(ठ) विश्वविद्यालयको शिक्षक तथा कर्मचारीको दरबन्दी तथा सेवा-शर्त र सुविधा स्वीकृत गरी अनुमोदनका लागि सभामा पेश गर्ने,

(ड) तोकिए बमोजिम अन्य कार्यहरु गर्ने ।

(२) बोर्ड अफ गभर्नर्सको बैठक बर्षको कम्तिमा दुई पटक बस्नेछ ।

(३) बोर्ड अफ गभर्नर्सको बैठकको कार्यविधि बोर्ड अफ गभर्नर्स आफैंले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-६

प्राज्ञिक परिषद्को गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

१२. **प्राज्ञिक परिषद्को गठन** : (१) विश्वविद्यालयको शैक्षिक तथा प्राज्ञिक क्षेत्रमा प्रमुख निकायको रुपमा काम गर्न देहाय बमोजिम सदस्यहरु भएको एक प्राज्ञिक परिषद्को गठन हुनेछ :-

(क) उप-कुलपति -अध्यक्ष

(ख) रजिष्ट्रार -सदस्य

(ग) डीनहरु -सदस्य

(घ) विश्वविद्यालयका विभिन्न विषय समितिका

अध्यक्षहरु मध्येबाट चारजना -सदस्य

(ङ) शिक्षालयका प्राचार्य मध्येबाट एकजना -सदस्य

(च) विश्वविद्यालयका शिक्षकहरुमध्येबाट

एकजना -सदस्य

(छ) विषय-विज्ञहरु मध्येबाट दुईजना -सदस्य

(ज) औद्योगिक प्रतिष्ठानका विज्ञ प्रतिनिधि दुईजना -सदस्य

(झ) डीनहरुमध्येबाट उप-कुलपतिले तोकेको डीन सदस्य-सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमका पदेन सदस्य बाहेक खण्ड (घ), (ङ), (च), (छ) र (ज) बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन उप-कुलपतिबाट हुनेछ ।

(३) मनोनित सदस्यहरुको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।

(४) कुनै कारणले मनोनित सदस्यहरुको पद रिक्त हुन गएमा उपदफा (२) बमोजिमको प्रकृया पूरा गरी अर्को व्यक्तिलाई मनोनियन गरिनेछ र त्यस्तो सदस्यको कार्यकाल पूरा अवधि हुनेछ ।

(५) प्राज्ञिक परिषद्को बैठक सम्बन्धी कार्यविधि प्राज्ञिक परिषद आफैंले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१३. <u>प्राज्ञिक परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार</u> : प्राज्ञिक परिष्दको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) विश्वविद्यालयको अध्ययन, अध्यापन, अनुसन्धान र प्रशिक्षण हुने विषयहरुको पाठयक्रम निर्माण तथा स्वीकृत गर्ने,

(ख) विश्वविद्यालय अन्तर्गत सञ्चालन हुने परीक्षाको विधि, प्रक्रिया र मापदण्ड निर्धारण गर्ने,

(ग) विश्वविद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर निर्धारण गरी त्यस्तो गुणस्तर कायम गर्ने, गर्न लगाउने

(घ) अनुसन्धान सम्बन्धि नीति तर्जुमा गर्ने र अनुसन्धान कार्यक्रमहरुलाई स्वीकृति प्रदान गर्ने,

(ङ) विश्वविद्यालयमा अध्ययन तथा अध्यापन गरिने विषयहरुमा विद्यार्थी भर्ना हुन चाहिने योग्यता, भर्ना संख्या र भर्ना हुन चाहिने आधार तोक्ने र भर्ना सम्बन्धि अन्य प्रक्रिया निर्धारण गर्ने,

(च) प्राज्ञिक विषयमा कार्यकारी परिषद्लाई राय सल्लाह दिने,

(छ) विश्वविद्यालयबाट दिइने मानार्थ उपाधिहरुको निर्णयको लागि सभामा सिफारिस गर्ने,

(ज) शैक्षिक कार्यक्रमको मूल्याङ्कन गर्ने,

(झ) तोकिए बमोजिम अन्य कार्यहरु गर्ने ।

परिच्छेद-७

कार्यकारी परिषद्को गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार

१४. **कार्यकारी परिषद्को गठन** : (१) विश्वविद्यालयको कार्यकारी निकायको रुपमा काम गर्न देहायका सदस्यहरु भएको एक कार्यकारी परिषद् हुनेछ ।

(क)	उप-कुलपति	-अध्यक्ष
(ख)	डीनहरुमध्येवाट दुईजना	-सदस्य
(ग)	शिक्षकहरुमध्येबाट एकजना	-सदस्य
(घ)	रजिष्ट्रार	-सदस्य सचिव

(२) उपदफा (१) बमोजिमका पदेन सदस्य बाहेक खण्ड (ख) र (ग) बमोजिमका सदस्यको मनोनयन उपकुलपतिको सिफारिसमा बोर्ड अफ गभर्नर्सका अध्यक्षबाट हुनेछ ।

(३) मनोनित सदस्यहरुको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।

(४) कुनै कारणले मनोनित सदस्यहरुको पद रिक्त हुन गएमा उपदफा (२) बमोजिम अर्को व्यक्तिलाई मनोनयन गरिनेछ र त्यस्ता सदस्यको कार्यकाल पूरा अवधि हुनेछ ।

(५) कार्यकारी परिषदको बैठक सम्बन्धि कार्यविधि परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१५. **<u>कार्यकारी परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार</u>** : कार्यकारी परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) सभा तथा बोर्ड अफ गभर्नर्सको निर्णय र निर्देशनहरु कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(ख) नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको शिक्षा सम्बन्धि नीति/निर्देशनको पालना गर्ने,

(ग) बोर्ड अफ गभर्नर्स मार्फत सभामा पेश गरिने वार्षिक कार्यक्रम, बजेट, प्रगति विवरण, लेखा परिक्षण प्रतिवेदन र अन्य प्रस्तावहरु तयार गर्ने,

(घ) विश्वविद्यालयको अल्पकालीन, दीर्घकालीन योजना तथा नीतिहरु तयार गरी बोर्ड अफ गभर्नर्समा पेश गर्ने,

(ङ) विश्वविद्यालय सम्बन्धी नियमहरुको मस्यौदा तयार गरी स्वीकृतिको लागि बोर्ड अफ गभर्नर्समा पेश गर्ने,

(च) विश्वविद्यालयको कोष र चल अचल सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने र सभा तथा बोर्ड अफ गभर्नर्सको नीति तथा निर्देशनभित्र रही आवश्यकतानुसार बेचविखन गर्ने, ठेक्का पट्टामा दिने आदि काम गर्ने,

(छ) विश्वद्यिालयद्वारा सञ्चालित कार्यक्रमहरुको समन्वय, रेखदेख, निरिक्षण गर्ने र सो को प्रतिवेदन बोर्ड अफ गभर्नर्स मार्फत् सभामा पेश गर्ने,

(ज) पदपूर्ति समितिको सिफारिसमा विश्वविद्यालयलाई आवश्यक पर्ने शिक्षक तथा कर्मचारीको तोकिए बमोजिम नियुक्ति र बढुवा गर्ने,

(झ) यस ऐन र प्रचलित कानून बमोजिम विश्वविद्यालयलाई प्राप्त हुने दान, दातव्य तथा अन्य आर्थिक सहयोग ग्रहण गर्ने,

(ञ) बोर्ड अफ गभर्नर्ससँग परामर्श गरी शिक्षण शुल्क निर्धारण गर्ने,

(ट) शैक्षिक तथा प्रशासनिक कामका लागि आवश्यक शिक्षक तथा कर्मचारीको दरबन्दी निर्धारण गरी बोर्ड अफ गभर्नर्समा पेश गर्ने,

(ठ) तोकिए बमोजिम अन्य कार्यहरु गर्ने ।

परिच्छेद-८

संकाय, अनुसन्धान केन्द्र तथा अन्य निकाय

१६. संकाय : (१) विश्वविद्यालयबाट सञ्चालन गरिने विभिन्न तहका शिक्षाको लागि ईन्जिनियरिङ्ग, चिकित्साशास्त्र, विज्ञान-प्रविधि तथा अन्य तोकिए बमोजिमका संकायहरु रहने छन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम रहने संकायहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१७. अनुसन्धान केन्द्र : (१) विश्वविद्यालयले ईन्जिनियरिङ्ग, चिकित्साशास्त्र, विज्ञान-प्रविधि तथा अन्य व्यावसायिक विषयमा अनुसन्धान गर्नको लागि अनुसन्धान केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम स्थापना हुने अनुसन्धान केन्द्रको काम कर्तव्य र अधिकार तथा सञ्चालन विधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१८. विद्या परिषद् : (१) प्रत्येक संकायमा शैक्षिक तथा प्राज्ञिक कार्यक्रमहरुको सञ्चालनका लागि तोकिए बमोजिमको एक विद्या परिषद् रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको विद्या परिषद् अन्तर्गत तोकिएका विषय समितिहरु रहनेछन् ।

(३) विद्या परिषद् र सो अन्तर्गत रहने विषय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा वैठक सम्बन्धि कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१९. **शिक्षालय** : (१) यो ऐन प्रारम्भ हुनु अघि मोरङ जिल्लाको बुढीगंगामा संचालनमा रहेको मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निक विश्वविद्यालयको आङ्गिक शिक्षालयको रुपमा रहनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शिक्षालयको संचालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निक आङ्गिक शिक्षालयको रुपमा सञ्चालन भएपछि मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निकको दरबन्दीमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरु विश्वविद्यालयको आंगिक शिक्षालयको शिक्षक तथा कर्मचारी तोकिए बमोजिमको तह श्रेणी र अवस्थामा स्वतः कायम रहने छन् ।

(४) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निकमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरुले विश्वविद्यालयको नियममा व्यवस्था भएको योग्यता र मापदण्ड पूरा गरेमा र विश्वविद्यालयलाई आवश्यकता भएमा तोकिए बमोजिम विश्वविद्यालयको शिक्षक तथा कर्मचारीको रुपमा रहन सक्नेछन् ।

(५) उपदफा (३) बमोजिमका शिक्षक तथा कर्मचारीहरुले खाईपाई आएको पारिश्रमिक, सेवा, सुविधा तथा शर्तमा निजहरुलाई मर्का पर्ने गरी कुनै परिवर्तन गरिने छैन ।

(७) विश्वविद्यालयले विभिन्न विषयमा विभिन्न तहको शिक्षा प्रदान गर्नको लागि आवश्यकता अनुसार बोर्ड अफ गभर्नर्सको सिफारिसमा विभिन्न स्थानमा आंगिक शिक्षालयको स्थापना तथा सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।

(८) उपदफा (७) बमोजिमका शिक्षालयको स्थापना र सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२०. **शिक्षालय हस्तान्तरण सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) अन्य कुनै विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थाको आङ्गिक शिक्षालय वा सम्बन्धन प्राप्त शिक्षालयले विश्वविद्यालयको आङ्गिक शिक्षालयको रुपमा रहन चाहेमा आङ्गिक शिक्षालयको हकमा सम्बन्धित विश्वविद्यालयको स्वीकृति र सम्बन्धन प्राप्त शिक्षालयको हकमा सञ्चालक समितिको सिफारिस सहित निबेदन दिनु पर्नेछ र त्यस्ता शिक्षालयहरु तोकिएका आधारमा हस्तान्तरण हुन सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम शिक्षालयको हस्तान्तरण सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमाजिम हुनेछ ।

२१. **<u>साझेदारीमा शिक्षालय संचालन गर्न सकिने</u>** : (१) विश्वविद्यालयसंग साझेदारी गरी सामुदायिक शिक्षण संस्था, प्रतिष्ठान वा स्थानीय तहले मध्यम र उच्च तहका शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्न सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम साझेदारी गर्दा विश्वविद्यालयले तोके बमोजिम आर्थिक श्रोत र भौतिक पूर्वाधारको प्रवन्ध गर्नु पर्नेछ ।

(३) यस ऐन बमोजिमका साझेदार शिक्षालयका शिक्षक तथा कर्मचारीको दायित्व सम्बन्धित साझेदार शिक्षालयले लिनु पर्नेछ ।

(४) यस ऐन बमोजिम साझेदारी गर्दा विश्वविद्यालयले तोकिए बमोजिम आर्थिक अनुदान उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।

(५) साझेदार शिक्षालयको संचालक समितिको गठन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(६) साझेदार शिक्षालयका आर्थिक, प्रशासनिक र प्राज्ञिक नियम बोर्ड अफ गभर्नर्सले स्वीकृत गरे पछि लागु हुनेछ ।

(७) यस दफा बमोजिमको शैक्षिक कार्यक्रमको पाठ्यक्रम, उपाधि र आवश्यक अन्य ब्यबस्था विश्वविद्यालयले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

२२. **<u>शिक्षक र कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था</u>** : (१) विश्वविद्यालयमा तोकिएको संख्यामा शिक्षक तथा कर्मचारी रहनेछन् ।

(२) उपदफा (२) बमोजिमका शिक्षक तथा कर्मचारीको नियुक्ति, काम, कर्तव्य, अधिकार, पारिश्रमिक र सेवा तथा सुविधाका शर्तहरु तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

२३. **<u>पदपूर्ति समितिको व्यवस्था</u>** : (१) विश्वविद्यालयको रिक्त दरबन्दीमा शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्न तोकिए बमोजिम एक पदपूर्ति समिति रहनेछ ।

(२) पदपूर्ति समितिको गठन तथा काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२४. **<u>संरक्षण समिति</u>** : (१) विश्वविद्यालयको संरक्षण, सहयोग तथा सुझाव प्रदान गर्न देहाय बमोजिम एक संरक्षण समिति रहनेछ :-

(क) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेको मनमोहन स्मृति पोलीटेक्निकको कार्यकारिणी समितिको अध्यक्ष - अध्यक्ष

(ख) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेको मनमोहन स्मृति पोलीटेक्निकको कार्यकारिणी समितिका सदस्यहरु -सदस्य

(ग) उपकुलपति - पदेन सदस्य

(घ) रजिस्ट्रार - पदेन सदस्य

(ङ) मनमोहन स्मृति पोलीटेक्निक स्थापनामा उल्लेखनीय सहयोग गर्ने व्यक्तिहरु मध्येबाट एक महिला सहित चार जना - सदस्य

(च) लब्ध प्रतिष्ठित व्यक्ति र समाजसेवी मध्येबाट एक महिला सहित चार जना - सदस्य

(छ) उद्योगपती मध्येबाट एक जना - सदस्य

(ज) चन्दादाता मध्येबाट एक जना - सदस्य

(२) संरक्षण समितिको अध्यक्ष तथा सदस्यको पहिलो कार्यकाल तीन वर्षको हुनेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको कार्यकाल समाप्त भएको एक महिना भित्र उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमका सदस्यले आफु मध्येबाट अध्यक्ष चयन गर्न सक्नेछन्।

(४) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमका सदस्यहरु आजिवन सदस्यको रूपमा रहनेछन् ।

(५) उपदफा (१) को खण्ड (ख) बमोजिमका सदस्यहरुको पद रिक्त हुन गएमा सो रिक्त सदस्य पदमा प्रचलित कानून बमोजिम कायम रहेको मनमोहन स्मृति प्रतिष्ठानले मनोनयन गरी पूर्ति गर्नेछ र त्यस्ता सदस्यको कार्यकाल पूरा अवधिको हुनेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिमका पदेन बाहेकका खण्ड (ङ), (च), (छ) र (ज) बमोजिमका सदस्यहरुको मनोनयन संरक्षण समितिको अध्यक्षबाट हुनेछ ।

(७) विश्वविद्यालयसँग सम्बन्धित विभिन्न विषयका बिज्ञहरुलाई संरक्षण समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

(८) संरक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) विश्वविद्यालयको अचल सम्पति वेचविखन वा सट्टापट्टा गर्न स्वीकृति प्रदान गर्ने,

(ख) विश्वविद्यालयको सम्पतीको संरक्षणका लागि आवश्यक कार्य गर्ने,

(ग) विश्वविद्यालयको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्न बोर्ड अफ गभर्नर्सलाई सुझाव प्रदान गर्ने,

(घ) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने।

(९) संरक्षण समितिको बैठक सम्बन्धि कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

२५. **<u>अन्य निकाय</u>** : (१) विश्वविद्यालयमा यस ऐनमा उल्लेख भए बाहेक तोकिए बमोजिमका अन्य निकाय रहन सक्नेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको निकायको स्थापना तथा सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-९

<u>विश्वविद्यालयका पदाधिकारी सम्बन्धी व्यवस्था</u>

२६. **<u>कुलपति</u>** : (१) प्रदेशको मुख्यमन्त्री विश्वविद्यालयको कुलपति हुनेछ ।

(२) कुलपति विश्वविद्यालयको प्रमुख र सभाको अध्यक्ष हुनेछ र निज उपस्थित रहेको अवस्थामा निजले विश्वविद्यालयको दीक्षान्त समारोहको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(३) कुलपतिले आवश्यकतानुसार विश्वविद्यालयको निरिक्षण गरी विश्वविद्यालयलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

२७. **<u>सह-कुलपति</u>** : (१) प्रदेश मन्त्रालयका शिक्षा सम्बन्धि बिषय हेर्ने मन्त्री विश्वविद्यालयको सह-कुलपति हुनेछ ।

(२) कुलपतिको अनुपस्थितिमा सह-कुलपतिले विश्वविद्यालय सभा र दीक्षान्त समारोहमा अध्यक्षता गर्नेछ ।

(३) सह-कुलपतिले आवश्यकतानुसार विश्वविद्यालयको निरिक्षण गर्न, गराउन र कुलपतिको परामर्शमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

२८. **<u>बोर्ड अफ गभर्नर्सको अध्यक्ष</u>** : (१) संरक्षण समितिको अध्यक्ष बोर्ड अफ गभर्नर्सको पदेन अध्यक्ष हुनेछ ।

(२) बोर्ड अफ गभर्नर्सको अध्यक्षले विश्वविद्यालयको काम कारबाहीको रेखदेख गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

२९. **<u>उप-कुलपति</u>** : (१) उप-कुलपति विश्वविद्यालयमा पूरा समय काम गर्ने प्रमुख पदाधिकारी हुनेछ ।

(२) विश्वविद्यालयको उप-कुलपति नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्न कुलपतिले बोर्ड अफ गभर्नर्सको अध्यक्षतामा सभाका प्राज्ञिक पृष्टभूमि भएका संरक्षण समितिका एकजना सदस्य र प्राबिधिक उच्च शिक्षामा ख्यातिप्राप्त एकजना शिक्षाविद् रहेको तीन सदस्यीय एक समितिको गठन गर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको समितिले सिफारिस गरेको व्यक्तिलाई कुलपतिले चार वर्षको लागि उप-कुलपति नियुक्त गर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सिफारिस गर्ने प्रक्रिया तोके बमोजिम हुनेछ ।

(५) उपकुलपतिको अनुपस्थितिमा निजको काम कुलपतिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

(६) उपकुलपतिको योग्यता तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(७) उपकुलपतिको पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाका अन्य शर्तहरु तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३०. **उप-कुलपतिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : (१) उप-कुलपतिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) सभा तथा बोर्ड अफ गभर्नर्स, कार्यकारी परिषद्, प्राज्ञिक परिषद्को निर्णय वा निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(ख) विश्वविद्यालयको शैक्षिक, प्राज्ञिक र प्रशासनिक काम कारवाहीको नेतृत्व गर्ने,

(ग) विश्वविद्यालयको सबै काम कारबाहीमा आवश्यक रेखदेख गर्ने र निर्देशन दिने,

(घ) विश्वविद्यालयको विकासको लागि अल्पकालिन तथा दीर्घकालिन रणनीति, योजना र कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी निर्णय भए बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,

(ङ) यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(च) विश्वविद्यालयको तर्फबाट विभिन्न निकायहरुसँग छलफल र वार्ता गर्ने,

(छ) तत्काल कुनै काम कारवाही नगरी नहुने आकस्मिक अवस्था आईपरेमा सहकुलपतिलाई जानकारी गराई उचित र आवश्यक काम कारवाही गर्ने ।

(२) उपदफा (१) मा लेखिए देखि वाहेक यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा कुनै निकाय वा पदाधिकारीले गर्ने भनी उल्लेख भएका कामहरु वाहेक अन्य कामहरु उपकुलपतिले गर्नेछ र त्यस्तो कामको जानकारी उपकुलपतिले सह- कुलपतिलाई गराई लगत्तै बस्ने सभाको बैठकबाट अनुमोदन गराउनु पर्नेछ ।

(३) उप-कुलपतिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३१. **<u>रजिष्ट्रार</u>** : (१) विश्वविद्यालयको आर्थिक र प्रशासनिक कामको संचालन, रेखदेखको लागि उपकुलपतिको सिफारिसमा कुलपतिले रजिष्ट्रारको नियुक्ति गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सिफारिस गर्नुअघि उपकुलपतिले बोर्ड अफ गभर्नर्सको अध्यक्षसँग परामर्श गर्नुपर्नेछ ।

(३) रजिष्ट्रार विश्वविद्यालयको पूरा समय काम गर्ने पदाधिकारी हुनेछ ।

(४) रजिष्ट्रारको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

(५) रजिष्ट्रारले सभाको अध्यक्षबाट प्रमाणित भएको सभाको निर्णय वा आदेशलाई अभिलेख गरी राख्नु पनेछ । सो निर्णय वा आदेशको एकप्रति कुलपति समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।

(६) रजिष्ट्रारको योग्यता, काम, कर्तव्य र अधिकार, पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाका अन्य शर्त तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३२. **<u>डीन</u>** : (१) डीन संकाय प्रमुख हुनेछ र निज पुरा समय काम गर्ने पदाधिकारी हुनेछ ।

(२) विश्वविद्यालयको डीनको नियुक्ति कार्यकारी परिषद्ले गर्नेछ

(३) डीनको पदावधि चार बर्षको हुनेछ ।

(४) डीनको योग्यता, काम, कर्तव्य, अधिकार, पारिश्रमिक र सेवा तथा सुविधाका अन्य शर्तहरु तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

३३. **कार्यकारी निर्देशक** : (१) कार्यकारी निर्देशक अनुसन्धान केन्द्रको प्रमुख हुनेछ र निज पुरा समय काम गर्ने पदाधिकारी हुनेछ ।

(२) अनुसन्धान केन्द्रको कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति कार्यकारी परिषद् बाट चार वर्षको लागि हुनेछ ।

(३) कार्यकारी निर्देशकको योग्यता, काम, कर्तव्य, अधिकार, पारिश्रमिक र सेवा तथा सुविधाका अन्य शर्तहरु तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

३४. **अन्य पदाधिकारीहरु** : (१) विश्वविद्यालयमा तोकिए बमोजिमका अन्य पदाधिकारीहरु रहनेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमका पदाधिकारीहरुको योग्यता, नियुक्ति, काम, कर्तव्य, अधिकार, पारिश्रमिक र सेवा तथा सुविधाका अन्य शर्तहरु तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।

३५. **नियुक्ति गर्नु पर्ने अवधि** : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारीको पद रिक्त भएमा नियुक्त गर्ने अधिकारी वा निकायले रिक्त भएको तीन महिना भित्र त्यस्तो पदमा नियुक्ति गरी पूर्ति गर्नु पर्नेछ ।

३६. **जिम्मेवारी तोक्न सक्ने** : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विश्वविद्यालयको कुनै पद रिक्त भएमा सो पदपूर्ति नभएसम्म दैनिक कार्य सञ्चालन गर्न बढिमा तीन महिनाको लागि विश्वविद्यालयको कुनै वरिष्ठ शिक्षकलाई जिम्मेवारी दिन सकिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जिम्मेवारी दिंदा उप-कुलपतिको जिम्मेवारी सह-कुलपतिको सिफारिसमा कुलपतिले र अन्य पदाधिकारीको जिम्मेवारी बोर्ड अफ गभर्नर्सको सिफारीशमा सह-कुलपतिले दिन सक्नेछ ।

३७. **पदबाट हटाउन सकिने** : (१) उप-कुलपति र रजिस्ट्रारले आफ्नो पद अनुरुपको जिम्मेवारी पूरा नगरेको, इमान्दारीपूर्वक काम नगरेको वा निजले पद अनुकूलको

आचरण नगरेको भनी सभामा तत्काल रहेका एक चौथाई सदस्यहरुले निजलाई पदबाट हटाउन कुलपति समक्ष लिखित निवेदन दिएमा कुलपतिले बोर्ड अफ गभर्नर्सको अध्यक्षको अध्यक्षतामा संरक्षण समितिको एकजना सदस्य र मन्त्रालयको सचिब रहेको तीन सदस्यीय छानबिन समिति गठन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठित छानबिन समितिले सो सम्बन्धमा आवश्यक छानबिन गरी तीस दिन भित्र आफ्नो प्रतिबेदन कुलपति समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको प्रतिबेदन प्राप्त भएपछि कुलपतिले सो प्रतिबेदन सभा समक्ष पेश गर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम पेश भएको प्रतिबेदन उपर छलफल हुँदा सभाको बैठकमा उपस्थित सदस्यमध्ये सभामा तत्काल कायम रहेका पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्यले उपकुलपति र रजिस्ट्रारलाई पदबाट हटाउन निर्णय गरेमा कुलपतिले उप-कुलपति र रजिस्ट्रारलाई पदबाट हटाउनेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम गठित छानबिन समितिले निजहरुमाथि लागेको आरोपका सम्बन्धमा सफाई पेश गर्ने मौका प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

(६) उप-कुलपति र रजिस्ट्रार बाहेक विश्वविद्यालयका अन्य पदाधिकारीलाई उपदफा (१) बमोजिमको आरोप छानबिन गर्दा वा पदबाट हटाउँदा अपनाउनु पर्ने प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ

(७) यस दफा बमोजिम कुनै पदाधिकारी उपर छानबिन शुरु भएमा त्यसको अन्तिम निर्णय नभएसम्मको लागि निजले आफू बहाल रहेको पदमा काम गर्न पाउने छैन ।

(८) उपदफा (६) बमोजिमको पदाधिकारीले गर्ने दैनिक काम सम्पादन गर्नका लागि त्यस्तो पदाधिकारीलाई नियुक्त गर्न अधिकार प्राप्त पदाधिकारीले विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारीलाई जिम्मेवारी तोक्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-१०

विश्वविद्यालयको कोष, लेखा तथा लेखापरिक्षण

३८. **विश्वविद्यालयको कोष** : (१) विश्वविद्यालयको आफ्नो एउटा छुट्टै कोष हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरु रहनेछन् :-

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने रकम,

(ख) प्रदेश सरकारबाट अनुदान स्वरूप प्राप्त हुने चालू खर्चको कम्तिमा पैंसट्ठी प्रतिशत रकम र पुँजीगत तर्फको सम्पूर्ण रकम,

(ग) विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट प्राप्त रकम,

(घ) स्थानीय तहबाट प्राप्त रकम,

(ङ) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले चन्दा, दान, दातव्य र आर्थिक सहायता स्वरुप प्रदान गरेको रकम,

(च) उद्योग, व्यापार व्यवसायसँग सम्बद्ध व्यक्ति वा संस्थाबाट प्राप्त सहयोग एवं अनुदानको रकम,

(छ) अन्तराष्ट्रिय संघ संस्था, विदेशी व्यक्ति, एजेन्सी वा वित्तिय संस्थाहरुबाट प्राप्त सहयोग एवं ऋण स्वरुप प्राप्त रकम,

(ज) विद्यार्थीबाट प्राप्त हुने शुल्क वा अन्य कुनै श्रोतवाट प्राप्त रकम ।

(३) उपदफा (१) को खण्ड (छ) बमोजिम विश्वविद्यालयले कुनै रकम प्राप्त गर्दा नेपाल सरकारको स्वीकृत लिनु पर्नेछ ।

(४) विश्वविद्यालयको कोषको रकम तोकिएको वाणिज्य वैंकमा खाता खोलि जम्मा गरिनेछ र उक्त खाताको सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(५) विश्वविद्यालयको सबै स्वीकृत खर्चहरु उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।

३९. **<u>लेखा र लेखापरिक्षण</u>** : (१) विश्वविद्यालयको आय-व्ययको लेखा नेपाल सरकारको प्रचलित ढाँचा र तरिका बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) विश्वविद्यालयको आन्तरिक लेखा परिक्षण बोर्ड अफ गभर्नर्सले नियुक्त गरेको मान्यता प्राप्त लेखापरीक्षकबाट हुनेछ ।

(३) विश्वविद्यालयको अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

परिच्छेद-११

<u>विविध</u>

४०. **<u>प्रमाणपत्र र उपाधि दिने तथा समकक्षता एवं स्तर निर्धारण गर्ने</u>** : (१) तोकिएको विषयमा बिभिन्न तहका शिक्षा हासिल गर्ने विद्यार्थी, प्रशिक्षार्थी तथा अनुसन्धानकर्तालाई विश्वविद्यालयले तोकिए बमोजिमको प्रमाणपत्र दिनेछ ।

(२) शैक्षिक तथा प्राज्ञिक क्षेत्रमा प्रशंसनीय कार्य गर्ने स्वदेशी तथा विदेशी विद्वानहरुलाई विश्वविद्यालयले मानार्थ उपाधि प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(३) समाजसेवामा उल्लेखनीय योगदान पुर्‍याएका स्वदेशी तथा विदेशी नागरिकलाई विश्वविद्यालयले मानार्थ उपाधि प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(४) विश्वविद्यालयले कुनै स्वदेशी वा विदेशी विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थाहरुको शैक्षिक उपाधिलाई मान्यता दिन र विश्वविद्यालयका विभिन्न तहका शैक्षिक उपाधिहरुसँग ती उपाधिहरुको समकक्षता एवं स्तर निर्धारण गर्न सक्नेछ र त्यस्तो स्तर निर्धारण सम्बन्धी मापदण्ड सभाले स्वीकृत गरेबमोजिम हुनेछ ।

(५) उपदफा (२) र (३) अनुसारका उपाधिहरु सभाको स्वीकृतिबाट प्रदान गरिनेछ ।

४१. **<u>विश्वविद्यालयमा भर्ना हुन चाहिने योग्यता</u>** : (१) विश्वविद्यालयमा भर्ना भई अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थीले तोकिएको योग्यता हासिल गरेको हुनु पर्नेछ ।

(२) विश्वविद्यालयमा विद्यार्थि भर्ना गर्ने सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४२. **<u>राष्ट्रिय शिक्षा नीति अनुरुप कार्य गर्ने</u>** : नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको शिक्षा नीति अनुरुप कार्य गर्नु विश्वविद्यालयको कर्तव्य हुनेछ ।

४३. **<u>आधारभूत तहका कार्यक्रम संचालन गर्न सकिने</u>** : (१) विश्वविद्यालयले तोकिए बमोजिम आधारभूत तहको शैक्षिक कार्यक्रम संचालन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शैक्षिक कार्यक्रमको पाठ्यक्रम, उपाधि र आवश्यक अन्य ब्यबस्था विश्वविद्यालयले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

४४. **<u>काम कारबाही बदर नहुने</u>** : विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारी वा सदस्यको स्थान रिक्त भई वा कुनै पदाधिकारी वा सदस्यको नियुक्ति वा मनोनियनमा त्रुटि भएको कारणले मात्र त्यस्तो काम कारबाही बदर हुने छैन ।

४५. **<u>असल नियतले गरेको काममा बचाउ</u>** : यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम असल नियत लिई गरिएको वा गर्न खोजिएको कुनै कामको सम्बन्धमा विश्वविद्यालय वा विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारी उपर मुद्धा चलाउने वा अन्य कारबाही गरिने छैन ।

तर असल नियतले कुनै काम गरिएको हो भनि प्रमाण पुर्याउने दायित्व सम्बन्धित पदाधिकारीको हुनेछ ।

४६. **<u>विश्वविद्यालयलाई छुट र सुविधा</u>** : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विश्वविद्यालयको रजिष्ट्रेसन गर्नु पर्ने जुनसुकै लिखत रजिष्ट्रेसन गर्नु परेमा रजिष्ट्रेसन दस्तुर छुट सम्बन्धि ब्यबस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

४७. **<u>प्रदेश सरकारको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्ने</u>** : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि प्रदेश सरकारलाई थप आर्थिक व्ययभार पर्ने विषयमा नियम बनाउँदा वा कार्य गर्दा प्रदेश सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

४८. **<u>अधिकार प्रत्यायोजन</u>** : (१) सभा तथा बोर्ड अफ गभर्नर्सले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त भएको अधिकारहरुमध्ये

आवश्यकतानुसार केही अधिकार प्राज्ञिक परिषद्, कार्यकारी परिषद् वा उप-कुलपतिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(२) प्राज्ञिक परिषद्ले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त भएको अधिकारहरुमध्ये आवश्यकतानुसार केही अधिकार विद्या परिषद्लाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(३) कार्यकारी परिषद्ले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त भएको अधिकारहरुमध्ये आवश्यकतानुसार केही अधिकार विश्वविद्यालयको कुनै पदाधिकारी वा समितिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(४) पदपूर्ति समितिले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त भएको अधिकारहरुमध्ये आवश्यकतानुसार केही अधिकार कुनै समितिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

४९. प्रदेश सरकारसँग सम्पर्क (१) विश्वविद्यालयले प्रदेश सरकारसँग सम्पर्क राख्दा मन्त्रालय मार्फत् राख्नेछ ।

(२) विश्वविद्यालयले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा प्रदेश सरकारको सिफारिशमा संघीय शिक्षा मन्त्रालय मार्फत् राख्नेछ ।

५०. विश्वविद्यालय विघटन सम्बन्धी व्यवस्था : कुनै कारणले विश्वविद्यालय विघटन भएमा यसको चल, अचल सम्पत्ति प्रदेश सरकारको हुनेछ ।

५१. बार्षिक प्रतिबेदन : विश्वविद्यालयको बार्षिक प्रतिबेदन तोकिए बमोजिम सभामा पेश गरिनेछ ।

५२. संक्रमणकालिन व्यवस्था : (१) यस ऐन अन्तर्गतका सभा, बोर्ड अफ गभर्नर्स, प्राज्ञिक परिषद् र कार्यकारी परिषद् गठन नहुन्जेलसम्मका लागि यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेको मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निकको कार्यकारी समितिले विश्वविद्यालयको प्राज्ञिक, प्रशासनिक, कानूनी, आर्थिक लगायत कुलपतिले तोकेका अन्य काम कार्वाही गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम भए गरेका कार्यहरु यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।

५३. **<u>सम्पत्ति र दायित्व हस्तान्तरण</u>** : (१) यो ऐन प्रारम्भ भइ कार्यान्वयनको प्रक्रिया शुरु भए पछि विश्वविद्यालय र यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कायम रहेको मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निक बिच सम्झौता गरी त्यस्तो सम्झौता बमोजिम मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निकले आफ्नो सम्पूर्ण चल, अचल सम्पत्ति र दायित्व विश्वविद्यालयलाई हस्तान्तरण गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्झौता गर्दा मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निकको साधारण सभाद्वारा निर्णय गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम सम्झौता गर्दा विश्वविद्यालयको तर्फबाट सहकुलपतिले र मनमोहन स्मृति पोलिटेक्निकको तर्फबाट कार्यकारिणी समितिको अध्यक्षले गर्नेछ ।

५४. **<u>नियम बनाउने अधिकार</u>** : यस ऐनको कार्यान्वयन गर्न विश्वविद्यालयले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

५५. **<u>निर्देशिका, कार्यविधि तथा मापदण्ड बनाउने अधिकार</u>** : यस ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको कार्यान्वयन गर्न बोर्ड अफ गभर्नर्सले निर्देशिका, कार्यविधि तथा मापदण्ड बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।